

Ilustrirani Glasnik

Letno stane 12 K (ena številka 30 vin.), za Nemčijo 14 K, za druge države in Ameriko 16 K. — Slike in dopisi se pošiljajo uredništvu „Ilustr. Glasnika“ v Ljubljani (Katol. Tiskarna), naročnina, reklamacije in inserati na upravištvu.

Izhaja ob četrkih ☉ 31. januarja 1918

Izza ofenzive proti Italiji.

Razbita italijanska postojanka.

Naša armada na odpočitku ☉ Naši vojskovođe ☉ Nemški cesar v Gorici ☉ 4 prizori opustošenja Goriške ☉ Naše topništvo v gorah ☉ Reševanje med bojem s plinom ☉ Vožnja skoz snežni predor ☉ Napad na London ☉ Izza bojev za ruske otoke ☉

Modrijan na podstrešju.

Dnevnik srečnega človeka. — Francoski spisal Emil Souvestre.

IV. poglavje.

Ljubite se med seboj!

9. April. — Bajni večeri so se zopet vrnili; po drevesih se odpirajo popki; hiacinti, narcisi, vijolice in lilije duhte iz košar vrtnaric; množica je zopet pričela s sprehodi v naravo. Po večerji sem tudi jaz zapustil svojo sobo in šel srkat večernega zraka.

Ob tem času se pokaže Pariz v vsej svoji krasoti. Apneni omet hiš utruji čez dan oko s svojo enolično belino, tlak se stresa pod orjaškimi kolesi težko obloženih voz, suje in peha se urna množica, ki le na to misli, da ne bi prišla prepozno — sploh ima pogled na mesto nekaj takega na sebi, kar človeka odtuji, nekaj nemirnega, razburljivega. Kakor hitro pa vzidejo zvezde, se vsa slika izpremeni. Bele hiše potonejo v duhteči senci, sliši se le še drdranje voz, hitečih k svečanostim; vidijo se le postopajoči, veseli izprehajalci — delo se je umaknilo počitku. Vsak se odahne od žgočega tekanja po dnevnih opravkih, kar mu še moči preostane, jo posveti zabavi. Tu se lesketajo stebrišča plesnih dvoran, tam se odpirajo gledišča, okrepčevalnice se vrste in svetilke prodajalcev časnikov žare. Pariz je popolnoma odložil pero, meter in predpasnik; ker je dan delu posvetil, zato hoče večer uživati.

Te svečane ure se rad udeležim, ne zato, da bi z drugimi vred veselost užival, temveč, da bi jo opazoval. Veselje drugih greni zavistna srca, a povzdigne potrtega duha; ona je solnčni žarek, ki odpre tista dva lepa cveta, ki se imenujeta zaupanje in upanje.

Akoravno sem sredi smejoče se množice sam, se vendar ne čutim samotnega; njena veselost odseva name; vsaj sem sredi svojih tovarišev, ki se vesele svojega življenja — bratovsko se udeležujem njihove sreče. Sobojevniki v tem zemeljskem življenju, koliko je pač na tem, katerega izmed nas zmagaja ovenča? Ako gre sreča mimo, ne da bi se na nas ozrla, in obsipava z naklonjenostmi druge, se hočemo tolažiti z besedami Parmenijevega prijatelja: »To so tudi Aleksandri.«

Med tem svojim premišljevanjem sem stopal dalje. Hodil sem od trga do trga,

se vrnil ter obstal pred izložbami in reklamnimi nabitki. Koliko se človek lahko nauči po pariških cestah! Kakšen muzej je to! Neznani sadeži, redka orožja, priprave iz drugih časov in dežel, živali iz vseh delov sveta, slike velikih mož, noše daljnih narodov! Svet leži v vzorcih pred nami.

Le opazuj tudi ljudstvo, ki je svoj pouk prejelo od izložb trgovcev. Ni učeno, a si vendar vsako stvar lahko predstavlja. V botaničnem vrtu je videlo palmo in na novem mostu je videlo sladkorni trs. Rdečkožci na razstavi v Valentinovi dvorani so toliko napredovali, da posnemajo »bivolov ples« in kadé »pipo miru«; pitalo

Pa ta množica znamenitosti, ki je povzdignila Pariz do svetovnega trga, ne nudi samo izprehajalcu sredstva, da se pouči, marveč ona tudi stalno vzpodbuja našo domišljijo ter nudi gradiva našim sanjam. Na koliko potovanj se podamo v duhu, koliko dogodkov si izmislimo, koliko čudovitih slik se pojavi pred našimi duševnimi očmi, kadar opazujemo te znamenitosti. Kadarkoli vidim prodajalno, ki stoji zraven kitajskega kopališča in ki je okrašena s floridskim jazminom, se mi v duhu prikažejo vse jase ameriških gozdov, ki jih opisuje pisatelj v svoji knjigi Atala.* Ko si se utrudil pri opazovanju teh stvari in pri teh razvedrilnih mislih, tedaj se ozri

Odpočitek naše armade ob prodiranju v Italijo. — Kubanje menaže.

je ljudstvo leve; noše glavnih narodov pozna iz babinske zbirke; Goupilove predstave so mu predočile lov na tigre v Afriki in zasedanje angleške zbornice; ob vходу v dvorano za slike se je seznanilo s kraljico Viktorijo, avstrijskim cesarjem in Košutom. Lahko ga poučimo, a ni ga mogoče presenetiti; za to ljudstvo ni nobena stvar popolnoma nova. Pelji pariškega cestnega pobalina po vseh delih sveta in on ti bo pri vsaki posebnosti, s katero ga boš izkušal omamiti, odgovoril z vedno isto besedo: »Nič novega.«

naokoli! Kakšna nasprotja v vedenju in obrazih množice! Tu imaš dosti snovi, da se vadiš misliti. Žar pogleda, ki si ga le napol ujel, par besedi, ki si jih mimogrede slišal, ti vzbude tisoč nad. Vsakdo se trudi, da bi odkril ta nepopolna odkritja, kakor se trudi raziskovalec starega veka, da bi odkril nejasno pisavo starodavnega spomenika; iz ene ročne kretnje, iz ene same besede se tvorijo cele povesti... Kako ganljivo se igra razum, ki najde razvedrila v izmišljanju navadnih vsakdanjosti resničnega življenja!

Ah! Ravno ko sem stopal mimo vrat visoke palače, se mi je nudila žalostna snov za take povesti. V najtemnejšem kotu je stal gologlav mož in držal klobuk, v roki proseč mimoidoče milodarov. Njegova obleka je bila izredno snažna, a do kraja oguljena, priča, da se njen lastnik že dalj časa bori z revščino. Pomanjkanje perila je hotel prikriti s tem, da si je suknjo skrbno zapel. Obraz prosjakov je bil na pol skrit za dolgimi sivimi lasmi, oči je imel zaprte, kako da bi hotel ubežati

Vojskovodje proti Italiji: general Boroević, general pehote Alfred Kraus, general Kroatin.

* Chateaubriand 1801.

svojemu ponižanju — stal je nemo, nepremično. Raztreseni so hodili izprehajalci mimo te bede, ki sta jo zakrivala molčečnost in tema. Srečni, da uidejo nadležnemu tarnanju, so obračali oči naprej. Naenkrat so se obrnila vrata v svojih tečajih; skoz nje se je pripeljala počasi mala kočija s srebrnimi svetilkami, vlekla sta jo dva vranca, ki sta nato odhitela v predmestje St. Germain. Komaj da sem še opazil na sedežih blesk diamantov in plesnih cvetic; kakor krvav trak je obsijala luč svetilk blede obraz prosjakov, oči so se mu odprle, blisk je švignil iz njih in spremljal voz, dokler ni izginil v noč.

Spustil sem v klobuk, ki ga je še vedno držal predse, dar in naglo odšel.

Videl sem ravnokar obe najbolj žalostni skrivnosti zla, ki tare tudi naše stoletje, sovražeco zavist trpina in sebično prezirljivost dobrovoljca.

Vse zadovoljstvo, ki sem ga občutil na tem izprehodu, mi je minilo; da bi se zbral, sem se nehal ozirati okrog sebe. Živahnemu, valujočemu drvenju na cesti je sledil notranji boj o vseh onih bolestinah vprašanih, ki so že štirinatisoč let povod človeški borbi, a so v našem času očitneje stopili na površje.

Mislil sem na brezupnost toliko bojev, ki le redko zamenjajo nesrečo z zmagjo, mislil na kriva pota strasti, ki obnavlja od roda do roda krvavo zgodbo o Abelju in Kajnu in šel potrj vsled teh žalostnih slik naravnost naprej; a tihota, ki je nastala okoli mene, me je neopazno speljala k prejšnjemu opravilu.

Zašel sem v eno izmed onih cest, kamor se rad zateka človek, ki ne ljubi sijaja in ne naporenega razmišljanja. Nobene izložbe ob motno razsvetljenem tlaku; čuje se le daljni ropot vozov in koraki ljudi, ki se mirno vračajo na svoje domove.

Na prvi pogled sem spoznal cesto, akoravno sem le enkrat hodil po njej.

Bilo je pred dvema letoma: ob istem letnem času sem pohajal ob Seni. Njeni, v temo zaviti brodovi niso ovirali več pogleda; razsvetljeno obrežje in mostovi so ji dajali značaj jezera, ki ga obdajajo vrste zvezd. Dospel sem do Louvre, kjer mi je tropa ljudi ob ograji dala povod, da sem obstal; obkrožali so šestletnega otroka, ki je jokal. Poizvedel sem za vzrok njegovih solz.

Očividno so ga poslali na izprehod v Tuilerie, mi reče zidar, ki se je vračal z

Gorica — danes: 1. Razvaline frančiškanske cerkve na Kostanjevici pri Gorici. 2. Italijanski strelski jarek skozi Gorico. 3. Preluknjane in zrušene hiše na Travniku pri Gorici. 4. Popolnoma razdejana ulica proti Kostanjevici.

dela z zidarsko lopatico v roki; služabnik, ki ga je vodil, je našel tam prijatelje in naročil otroku, naj ga čaka, sam pa je šel,

da izpije kozarec; med pitjem pa se ga je najbrže lotila žeja, kajti vrnil se ni in deček ne zna domov.

Ali ne pove svojega imena in naslova?

Že celo uro se [trudijo; pa vse, kar zna povedati, je, da mu je ime Karl in da je njegov oče gospod Duval... Duvalov pa je v Parizu na stotine.

Ali ne zna imenovati okraja, kjer stanuje?

Kaj še! Ali ne vidite, da je to mal bogataš? Taki so vedno v vozu, ali jih pa vodi služabnik; sami ne znajo hoditi.

Nekaj močnih glasov je prekinilo zidarjevo pripovedovanje.

Otroka ne moremo pustiti na tlaku, so rekli nekateri.

Tatovi otrok bi ga vzeli s seboj, so nadaljevali drugi.

Spraviti ga moramo k policijskemu komisarju.

Ali pa na policijski urad.

Tako je prav; pojdi, mali!

Otrok pa, ko je slišal svaritve pred nevarnostjo in imeni »policijski« in »komisar,« se je prestrašil, kričal močneje in se umikal proti ograji. Zastonj je bil ves trud, da bi ga pregovorili; njegov upor je

Nemški cesar in njegovo spremstvo zre na razvaline — žalostne ostanke Gorice.

rastel z nemirom in najgorečnejši so že začeli omahovati, ko se začuje sredi prepira glas majhnega dečka.

Dobro ga poznam, pravi in gleda pri tem na izgubljenega otroka; iz našega okrožja je.

Iz katerega?

Tam doli na drugi strani bulevarda, s Skladiščne ceste.

In ti si ga že videl?

Dà, to je sin velike hiše na koncu ceste, kjer stoje omrežena vrata s pozlačenimi konicami ob robovih.

Otrok se je živahno vzravnaval in tok solza se je ustavil.

Če ga bo le dobro vodil! sem pristavil, ko sem ju videl odhajati.

Bodite brez skrbi, odgovori zidar; mali deček v jopiču je sicer ravnolično star kot drugi; pa »to nič ne dé«, kakor navadno pravimo; uboštvo je, kakor vidite, izvrsten učitelj!

Tropa se je razšla; obrnil sem svoj korak proti Louvre; domislil sem se, da bi stopil za dečkoma in preprečil vsako zmoto.

Kmalu sem ju došel; šla sta drug poleg drugega, bila sta se že sprijaznila in sta živahno klepetala.

Opazil sem pri obeh nasprotje v ob-

Prvi je bil nežen in plemenit; svetlomodne oči, gladka koža in smehljajoče se ustnice so mu dajale kras nedolžnosti in sreče; drugi je imel nekaj trdega na sebi; pogled mu je bil živahen in gibčen, barva ogorela, usta bolj šegava nego smehljajoča se; vse je pričalo o razumu, ki ga je bila ostrila prezgodnja izkušnja; varno je korakal sredi ceste, kjer so se križali vozovi, in je brez pomiselka hitel na drugo.

Izvedel sem od njega, da nosi vsak dan hrano očetu, ki je bil takrat zaposlen na levem bregu reke Sene; odgovornost, ki jo je imel na sebi, ga je napravila pozornega in previdnega. Sila mu je dala tistih trdih, a mogočnih nauk, ki jih nobena stvar ne nadomesti. K nesreči so ga potrebe pri tem malem gospodarstvu prisilile, da je zanemaril šolo, in zato se je zdelo, da mu je zelo žal; postal je namreč večkrat pred jeklorezi in prosil svojega spremljevalca, naj mu prebere napise pod njimi.

Tako smo dospeli do Boulevard Bonne-Nouvelle, kjer se je začel izgubljeni otrok spominjati, da je že tod hodil. Kljub svoji utrujenosti je pospešil korak; nemir in ganotje sta ga vzpodbadala, ob pogledu na hišo je vzkliknil in stekel k ograji s pozlačenimi konicami; gospa, ki je čakala na pragu, ga je ujela v svoje roke; iz radostnih vzklikov in glasnih poljubov sem spoznal njegovo mater.

Ko je videla, da se ni vrnil ne služabnik, ne otrok, je poslala ljudi iskat na vse strani in čakala v strahu in upu, kdaj ji izgubljenega vrnejo.

Z malo besedami sem ji razjasnil, kar se je pripetilo; viharno se mi je zahvalila in začela iskati malega dečka, ki je spoznal in privedel nazaj njenega sina; a med najinim pogovorom je ta izgubil.

Prvič sem prišel odtedaj zopet v ta kraj. Je li hvaležnost matere stanovitna? Ali sta se našla še kdaj oba dečka? Ali je pretrgal ta srečni slučaj one vezi, ki ločijo stanove, a bi jih ne smele ločiti?

Ta vprašanja sem stavil sam sebi, ko sem stopal počasneje in so moje oči počivale na velikih omreženih vratih, ki sem jih bil ravnokar opazil. Naenkrat vidim, da se odpro in se prikažeta na pragu dva dečka. Akoravno sta postala precej večja, sem ju vendar spoznal na prvi pogled: bila sta ob ograji pri Louvre najdeni otrok in njegov mladi vodnik. Le obleka vodnikova se je bistveno izpremenila: nosil je siv, platnen jopič, obdajal ga je svetlo usnjen pas; noge obute v svetle čevlje, ki so bili pa po nogi umerjeni, na glavi je imel popolnoma novo čepico.

V trenutku, ko sem ga opazil, je držal v obeh rokah velik šop cvetic, katerim je hotel dodejati njegov tovariš še narcisov in trobentic; oba dečka sta se smejala in se po prijateljsko poslovila. Sin gospoda Duvala se je šele takrat okrenil, ko je izgubil njegov tovariš za oglom ceste.

Sedaj sem tega nagovoril ter ga spomnil, kje sva se videla; nekaj trenutkov me je gledal, a potem se je zdelo, da me je spoznal.

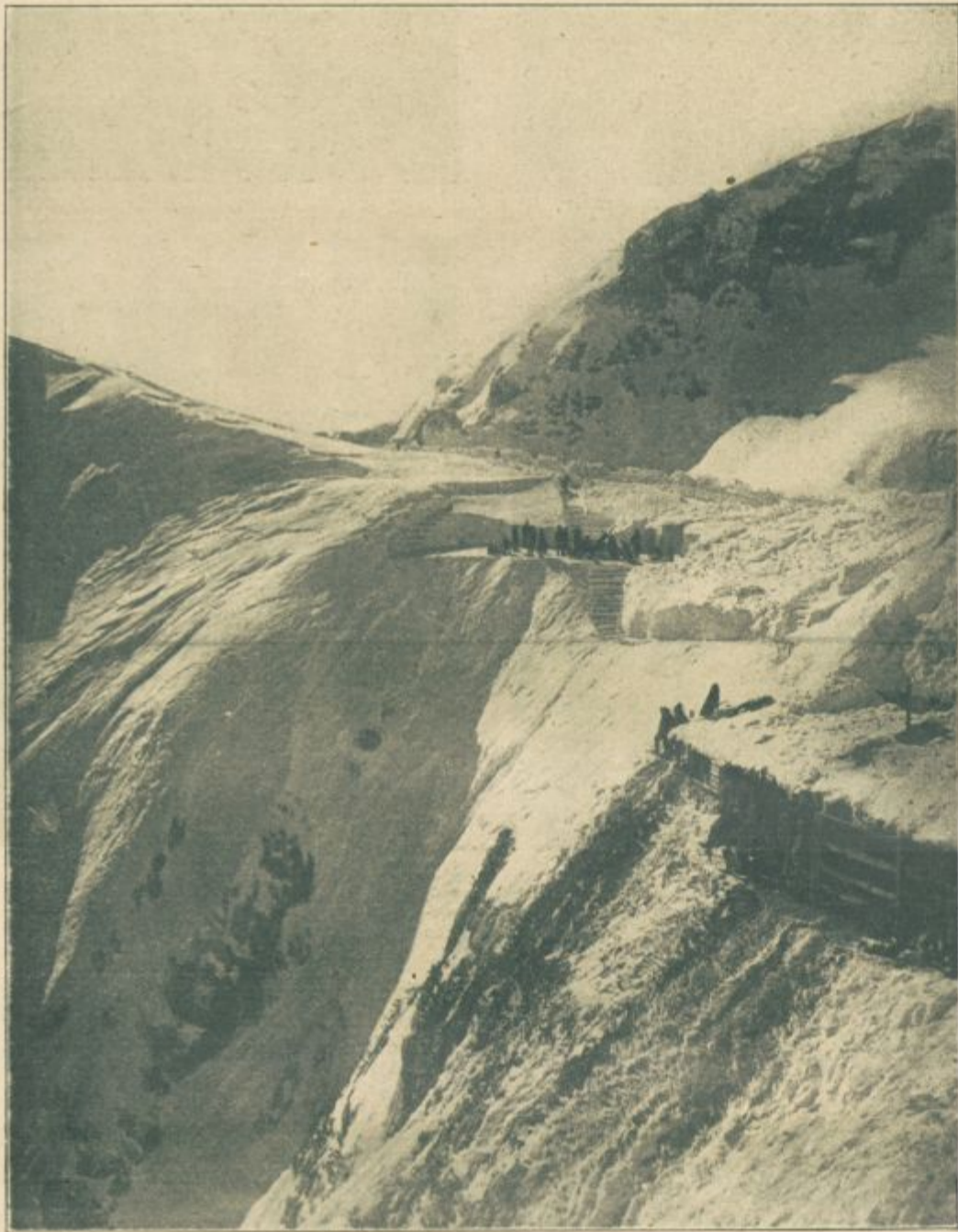
Oprostite, prosim, ker Vas nisem pozdravil, je rekel veselo; a potrebujem obe roki za šop, ki mi ga je Karl podaril.

Torej sta postala dobra prijatelja? ga vprašam.

O! pravi; sedaj je tudi moj oče bogat. Kako to?

Gospod Duval mu je posodil nekaj denarja; najel si je prostorov in dela samostojno, jaz obiskujem šolo.

Saj je res, rečem, ko sem opazil križ, ki je krasil dečkov jopič, vidim, da si prvi.

Zavetje našega topništva na koroških gorah.

Mali deček je odgovoril na vsa vprašanja, ki so jih nanj stavili in se tako izražal, da je izgubil ljudem vsak dvom. Izgubljeni deček ga je razumel. Približal se mu je, kakor bi se hotel podati v njegovo varstvo.

Ali ga lahko izročiš njegovim staršem? ga vpraša zidar, ki je z zanimanjem poslušal njegovo razlago.

Ne bo težko, pristavi mali deček, jaz grem po isti poti.

Ali ga prevzameš potem ti?

Naj gre le z mano.

Zadel je na ramo košaro, ki jo je bil postavil na tlak in jo ubral po poti naprej. — Izgubljeni otrok mu je sledil.

leki. Mali Duval je bil oblečen okusno in bogato; jopič, ki se mu je tesno prilagal, je bil umetno okrašen; zlikane hlačice so mu segale do lakastih čevljev, zapetih z gumbi iz biserne matice; žametna čepica je napol skrivala njegove kodraste lase. Obleka njegovega vodnika pa je kazala bolj ubogegega, ki pa se junaško bori. Njegov stari, z raznobarnimi krpami pošiti jopič je pričal o skrbi delavne matere, ki se bori z revščino. Izpod prekratkih hlačnic so se večkrat prikazale zakrpane nogavice in njegovi čevlji očitno niso bili izprva določeni za njegovo nogo.

Poteze na obrazih obeh dečkov niso bile nič manj različne, kot njuna oblačila.

Karl mi pomaga pri delu in tako sem postal najboljši v razredu.

Vidva sta imela torej svojo učno uro?

Da, in on mi je podaril lilij; tam imajo namreč vrt, kjer se skupno igra, in tam dobim za mater raznih cvetlic.

Potem se ti pravzaprav dobro godi?

Gotovo! Oh! to so dobri sosedi! Tu je pa moj dom; na svidenje, gospod.

Otrok mi je smehljajoč se prikimal in izginil.

Bogatih misli, a lahkega srca sem nadaljeval svojo pot. Prej sem videl žalostno nasprotje med bogastvom in revščino, a tu sem videl, da se dá oboje tudi prijateljsko združevati. Pri obeh družinah je omilila dobra volja veliko neenakost in doseгла, da sta postali skromna delavnica in sijajna palača dobri sosedi. Prost vsake sebičnosti je poslušal vsak svoje nagajenje in tako ni ostalo prostora za zaničevanje in zavist. Mesto raztrganega berača, ki sem ga opazil na onem pragu in ki je preklinjal bogato kočijo, sem našel tu srečnega delavskega otroka, ki je obtovorjen s cvetlicami bogastvo blagoslavljal. Videl sem ravnokar, da je ljubezen rešila tisto vprašanje, o katerem je samo na podlagi pravice tako težko in tako nevarno uspešno razpravljati!

Indijske kaste.

Pri Indijcih se ljudje popolnoma ločijo po posebnih vrstah ali kastah, ki opravljajo po navadi vsak svoje rokodelstvo. Indijec se ne more nikoli osamosvojiti: v kakršni kasti je rojen, tam on vedno ostane, on ne more med druge vrste Indijcev; stroge postave ločijo kasto od kaste; ljudje ene vrste ne občujejo z ljudmi druge vrste, se ne ženijo in sploh niso v nobeni zvezi med seboj.

Vsaka vrsta se peča s svojim delom, večinoma z rokodelstvom. V onem okraju nikdo drugi ne sme opravljati istega rokodelstva; vsakega bi imeli za vsiljenca. Tudi ljudje iz Evrope ne morejo tam ena-

kega rokodelstva opravljati, razen če so v službi angleške vlade.

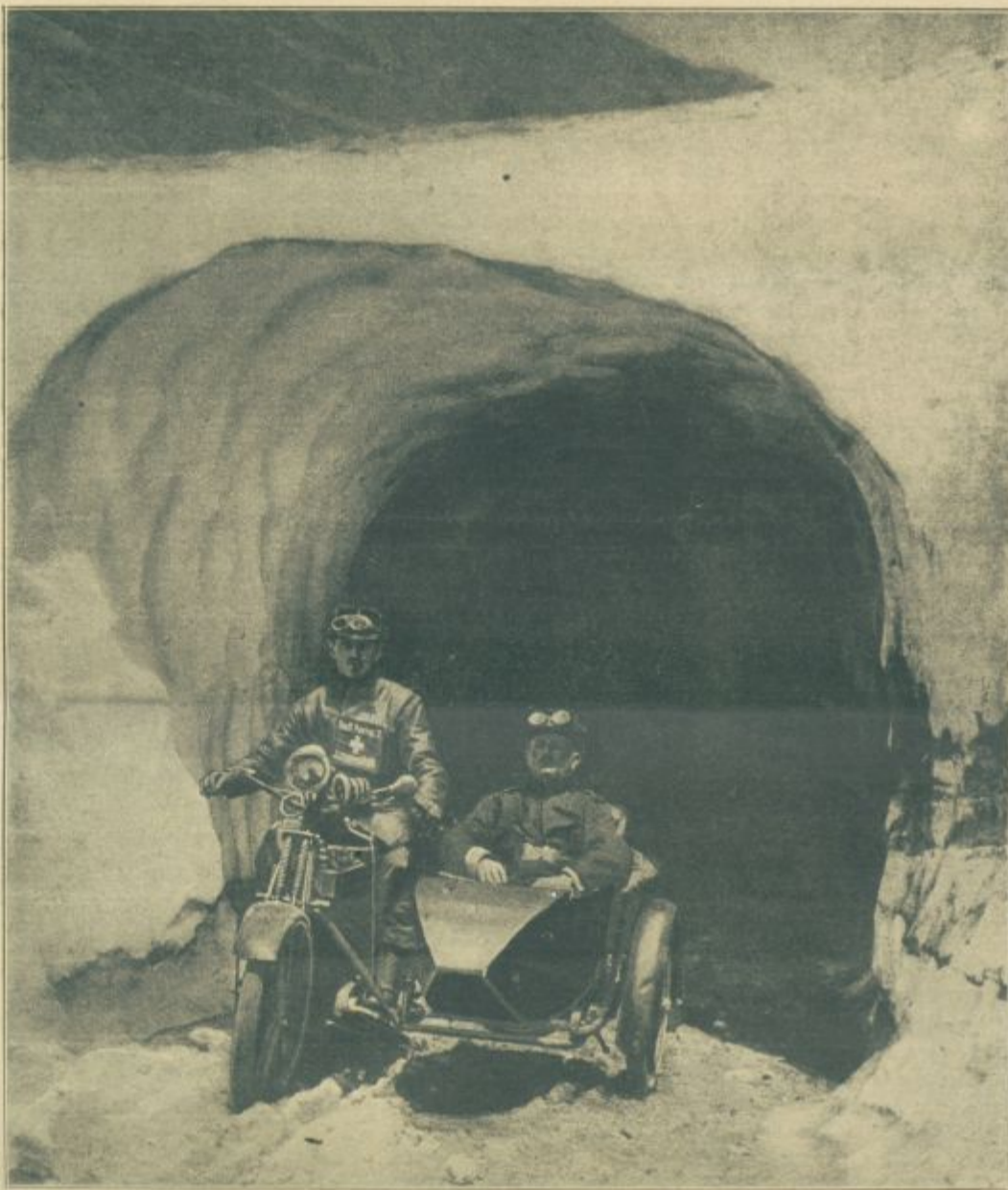
Pred nekaj leti sta prišla k misijonski hiši jezuitov v Karatši na spodnjem Indu dva evropska rokodelca ter prosila živeža. Prednik samostana ju vpraša:

»Kako sta pravzaprav prišla sem?«

»Peš čez Perzijo, Afganistan in čez visoke gore v dolino Inda in od tam tu sem.«

»Kaj pa sta po rokodelstvu?« — »Jaz sem klepar, ta pa je čevljar; ker pa tu ni dobiti nobenega takega dela, odgovarjava na tako vprašanje, da sva prišla v Indijo sneg kidat.«

jonarji postavili hišo sredi gozda; ker so bila mnoga drevesa že precej stara, jih je bilo treba nekaj posekati za drva. Navabili so za to delo indijske drvarje iz bližnje gorske vasi. Prišli so s sekirami a brez žag. Delo je zato šlo počasi od rok. Gospodar jim je ponudil žago, toda razsrjeni so vrgli žago nazaj, rekoč: »Proč z žago, mi si z njo nočemo onečistiti svojih rok. Žaganje, to je delo druge, nižje kaste.« In vzeli so svoje sekire ter odšli nazaj v gore. Treba je bilo od daleč dobiti ljudi iz kaste žagarjev, da so delo dodelali. Ta vzgled kaže, kako so si ljudje posameznih kast tuji.

Z motorjem čez gorsko sedlo — skoz snežni predor.

Rešilno moštvo minskih saperjev nese nezavestnega vojaka iz kritja, ki ga je obdal sovražnikov zastrupeljavni plin.

Glasen smeh je spremljal te besede, ker v Indiji namreč ne poznajo snega.

Tudi v Bombay-u ta dva rokodelca nista dobila dela in sta morala iz onih krajev.

Tako skrbi kasta, da jim nikdo ne hodi v škodo pri njih rokodelstvu.

Neki gojenec tega zavoda jezuitov je v šoli slabo izhajal, zato se je lotil pekarije in za prve svoje odjemalce je dobil samostan jezuitov. Ko je kasta pekov to zvedela, mu je silno nagajala. Neki njegov tekmeč je stlačil umazane cunje v sredo hleba in ga spekel; na to je po nekem prijatelju poskrbel, da je ta hleb prišel ravno na mizo predstojniku, ki se je seveda zgrozil, a takoj tudi ugani, da je to napravil pek Indijec, ki bi se na ta način rad iznebil svojega neljubega tekmečca.

L. 1900. sem bil dva meseca v Šembanur v gorah južne Indije. Tam so si misi-

Da si pa tudi zavidajo in nasprotujejo, dokazuje nam stara indijska pravljica o belem slonu ali o prepiru med peričnikom in lončarjem.

V starih davnih časih, tako pripoveduje ta pravljica, je živel v mestu Benares lončar, ki je imel premožnega peričnika za soseda. Ta si je znal s pranjem zaslužiti lepe denarce. Bogastvu za petami pa sledi nevoščljivost. Lončar, ki se mu ni tako dobro godilo, je šel večkrat mimo peričnikove hiše in skozi okno je slišal, kako so žvenketali srebrnjaki na sosedovi mizi, zaviden je gledal, kake dragocene bisere nosi sosedova hči na svoji obleki, dočim so njegovi otroci komaj za silo oblečeni. To je lončarja peklo in sklenil je, da jo bo nagodil peričniku.

V ta namen je šel v kraljevo palačo in prosil, da bi smel s kraljem govoriti. Splošno je pa bilo znano, da ima kralj po-

sebno veselje z belimi sloni. Zato je lončar, ko je prišel pred kralja, začel svoj govor tako-le:

Mogočni kralj, vaš državni slon je črn kakor smola, jaz pa poznam peričnika v mestu, ki ima zelo dobra barvila, s katerimi najbolj črno stvar pobeli, da je kakor sneg. Kralj blagovoli samo ukazati in peričnik mu napravi iz črnega slona takoj lepo belega, ki bi se z njim ponašal kralj daleč na okrog.

Vsakdo ve, da so bili v vseh časih modri pa tudi nespametni vladarji; o tem kralju pa so celo govorili, da mu je precej manjka. — Ves vesel je zato kralj takoj poklical in mu ukazal vpriči svojih dvorjanov umivati in prati slona tako dolgo, da bo bel. Dvorjani so se smejali, pa peričnik previden in razsoden mož, se je naredil, kakor da tega ni opazil. — Globoko se je priklonil kralju in mu odgovoril:

Modri kralj, prav rad izvršim vaše povelje; vendar moram nekaj pripomniti. Znano je, da morajo dati peričniki umazano perilo v posodo, kjer se namoči v vodi. To se mora zgoditi tudi s slonom. Žal mi je pa, da nimam nobene tako velike posode, da bi mogel vanjo spraviti slona. Poznam pa v mestu lončarja — in imenoval je svojega soseda, ki bi morda napravil tako posodo.

Kralj po teh besedah peričnika odslavi in lončarja pokliče. — »Vi, lončar,« mu reče kralj, »jaz sem za tvojo misel glede slona, in peričnik je tudi pripravljen to storiti, vendar pravi, da potrebuje za to primerno posodo, kjer slona namoči. Zato ti ukažem, da takoj napraviš tako ilovnato posodo. Svojo glavo izgubiš, ako tega ne storiš.«

Ubogi lončar se je praskal za ušesi; sosedu je jamo kopal, sedaj pa je sam padel vanjo. Toda pomagati si ni mogel, sedaj je šlo za njegovo glavo. Ukaz kralja treba izpolniti. To pa je bilo velikansko delo. Vso kasto lončarjev so sklicali in vsi so morali pomagati. Konečno se jim je po mnogem trudu posrečilo napraviti iz ila tako veliko posodo, da more vanjo tudi slon. Slovesno so prenesli to veliko posodo v kraljevo hišo. Sedaj je bilo treba še slona. Pripeljali so ga služabniki in ga skozi odprtino zapekljali v posodo. Komaj pa je stopil slon v lončeno posodo, je vse zahreščalo in posoda se je razdrobila. — Lončar je moral napraviti drugo, sedaj so pa bile stene tako debele, da jih ni bilo mogoče razgreti; tako se je ponesrečilo delo lončarju, ki se mu je celo mesto posmehovalo.

Pa kaste tudi ena drugo zelo zaničujejo. Kakor braman, ki pravi, da je izšel iz ust Brahme — boga, na druge le zaničljivo gleda, tako vsaka višja kasta nižjo zaničuje. To nam dokazujejo stare indijske postave. Tako pravi Manu: Živ-

ljenje Sudre, to je rokodelca, ni več vredno kakor življenje mačke, žabe ali psa. Slikarji, zdravniki in zvezdoznanci ne uživajo nobenega spoštovanja, če so še tako modri; prav med zadnje pa stavi indijski postavodajalec kovače, zlatinarje, tkalce in barvarje; ti niso nič boljši kakor pijanci in počestnice. Na najnižji stopinji so pa strojarji in čevljarji, o teh pravi, da niti v nebesa ne morejo priti.

Te razmere glede kast segajo globoko v življenje Indijcev. Zaraditega je predvsem težko Indijcem se dati krstiti. Hindu ima to vero, da so vse indijske kaste od Brahme; tujci pa niso iz njega, zato so nečisti in se Indijci ne smejo z njimi družiti. Kako težko postane zato Indijec kristjan! Zahteva se, da Indijec ne sme občevati s tujci, še manj pa ženiti se z njimi. Če Indijec torej prestopi v krščanstvo, ga domači izključijo iz svoje kaste. To pa je zanj nekaj strašnega; on je kakor odsekana veja od drevesa. On mora iz občine, iz družine, ločiti se mora od vsega, kar mu je bilo od mladosti ljubo in drago, od žene in otrok, od imetja, vse mora pustiti. Te kaste so torej v tem verskem pogledu silna ovira za pokristjanjevanje Indijcev. Škodujejo jim pa te razmere tudi v narodnem in gospodarskem oziru, ker so čisto ločeni — kasta od kaste, ker so si pogosto tudi sovražni. Skupno zato ne morejo nastopati za svoje skupne indijske koristi. Vsak Hindu gleda le na koristi svoje kaste; v kasti je rojen, tu mora živeti in umreti, kasta mu je vse: narod in domovina. — Tako je mogoče, da 200 milijonov ljudi že tisoč let nosi jarem tujcev.

dov ni bilo. Vse je šlo po sekiricah. Kakor bi bilo vse dogovorjeno z voditelji socialnih demokratov in z vladnimi krogi. — Povod za stavko je bilo zmanjšanje moke, ki jo ljudje dobivajo od prehranjevalnega urada. Delavci so rekli, da ob taki hrani ne morejo delati. Zahtevali so zato, da moke dobivajo znanprej, kakor doslej, poleg tega so stavili še zahteve, da naj poljedelci dobivajo enaki del, da naj se po tovarnah odpravi vojaško vodstvo in da naj se tudi za občine uvede splošna volilna pravica.

Vse to kaže, da socialni demokratični voditelji pri tej stavki niso tako nedolžni, kakor so pisali, drugi pa zopet trdijo, da je stavka bila nekaka izjava za mir z Rusi, ki ga ne sme nihče, tudi Prusi ne, zadrževati.

Vlada avstrijska je pritrdila vsem zahtevam in obljubila, da jih izvede, kolikor bo v njeni moči. — Delavci so prenehali s stavko, vendar jih veliko ni zadovoljnih s par kilami moke, ki jih bodo par tednov več dobili, in tudi sicer prav ne verujejo vladnim obljubam. — Vlada ima silno težav in tudi bolj prožna vlada, kakor je Seidlerjeva, bi jih težko zmagovala, ker iz kamna kruh delati ne zna. To so znali samo mažarski judje, ki so nam pred par leti v vrečah za moko pošiljali kameenje namesto moke.

Zelo nerodno je, da je vlada le hotela delavcem ustreči na stroške kmetovalcev, kar je vzbudilo pri kmetijstvu zastopajočih državnih poslancih veliko razburjenja. Tako je poslanec Jarc grajal, da se hoče delavec nasititi s stradanjem kmeta. Ta je tudi neizmerno trpel v vojski in če ne

Napad nemških letalcev na londonsko pristanišče.

Po svetu.

Velika stavka v Avstriji.

Delavci po tovarnah na Dunaju in v okolici so zadnji teden prenehali z delom. Počivalo je okoli 120.000 delavcev. Izgre-

bo imel, kar potrebuje za obdelovanje zemlje, je ne bo obdelal in škodo od tega bo imela le država. — Pobiranje raznih živil je še vedno na dnevnem redu. Marsikje ljudje že skoro nič nimajo. Manjka pri nas posebno sena in krompirja. Za en kilogram krompirja ponujajo na primer oni, ki imajo več denarja, kar krono.

Državni zbor.

22. jan. so državni poslanci zborovali prvič po novem letu. Razna vprašanja so stavili klubi poslancev. Čehi so se pritoževali, ker so jim zabranili objaviti sklepe velikega narodnega zborovanja vseh čeških strank v Pragi. Minister predsednik jim je oistro odgovoril, da pogrša pri Čehih avstrijskega domoljubja, da se ogrevajo le za neodvisno češko državo, kar gotovo ne more biti ne v korist Avstrije in tudi ne v korist Čehov. Češki poslanec Stanek je izjavil, da imajo tudi češki Nemci pravico do narodne samoodločbe. Naše mnenje je, da je Avstrija navezana na Čehe, pa tudi Čehi na Avstrijo. Češka je daleč od morja in mora biti v soglasju z Nemci na severu in na jugu, da pride s svojo trgovino do morja. —

Dr. Korošec, načelnik Jugoslovanskega kluba, je izjavil, da Jugoslovani vztrajajo pri svoji izjavi z dne 30. maja. — Naše Nemce ta izjava zelo bode v oči. Dasi smo Jugoslovani izjavili, da naj imajo Nemci pri nas vse narodne pravice, dasi se med nami nobenemu Nemcu v narodnem oziru ne skrivi lasu, četudi pri nas gre ponemčevanje tudi med vojno še vedno svojo nasilno pot, vendar nestrpnim med Nemci še vedno vse to ni dovolj. V državnem zboru sta nemška kričarja Markl in Dobernik cele vatlje dolgo pisanje izročila vladni glede jugoslovanskih zahtev. Ovajajo, kakor da bi bilo gibanje za Jugoslavijo nevarno državi in miru v državi. Celu to jima ni všeč, da sedi v sedanjem ministrstvu tudi Slovenec dr. Žolger, češ da ministrstvo ni dovolj nepristransko. — To javkanje Nemcev nas spominja basni, kako se je volk pritoževal, da mu ovca vodo kali, te tožbe so trajale tako dolgo, da je volk požrl ovco. Ko bi bili Jugoslovani imeli le senco pravic, kakor jih imajo Nemci med nami, nikoli bi ne zahtevali lastne državne uprave kot zvezne avstrijske države. Le prepričanje, da Avstrija v sedanjem sestavu posameznih narodov ne more zadovoljiti, sili Jugoslovane, da v korist in moč Avstrije zahtevajo na jugu krepko, neodvisno avstrijsko slovansko državo.

Poslanec dr. Rybař je zato upravičeno trdil v državnem zboru, da vlada nima ustavnega sveta. Izdajstvo se je očitalo že vsem narodom v državi. Tudi soc. demokrate je imela vlada za državi skrajno nevarne in izdajalske, sedaj pa jih vlada po stavki na vse pretege hvali in celo šef generalnega štaba je poln hvale za socialno-demokratsko delavsko organizacijo. Imenovani poslanec je poudarjal, kaj vse so storili in trpeli slovenski, hrvaški in srbski polki na naših bojiščih. Tu so z dejanjem, z junaštvom, s svojo smrtjo dokazali, kako krivico jim dela, kdor jim očita nezvestobo do države. Če smo Jugoslovani nezvesti državi, ker zahtevamo v skupni Avstriji samostojno jugoslovansko državo, tedaj so tudi izdajalci Nemci, ki na Češkem zahtevajo za Nemce svojo posebno novo nemško pokrajino. Slovenci vedo, da jim je sploh nemogoče živeti kot narod v sedanjih razmerah, zato so in bodo zahtevali, kar so 30. maja l. l. razglasili v svoji izjavi.

Mirovna pogajanja.

Nič prav se v Brest-Litovskem ne odseda delo za mir. Vedno se prikazujejo nove težave, in sicer jih delajo večinoma Prusi, ki se ne drže podlage, za katero so se zedinili, da nobena država ne dobi nič tujege ozemlja in da vsaka trpi svoje

stroške; narodi v zasedenih krajih pa naj sami odločajo, kaj če biti z njimi po vojni. Prusi bi pa radi nekaj teh pokrajin na ta način dobili, da bi se zastopniki teh narodov pod nemškim pritiskom sami odločili za Nemčijo. Tega pa Rusi ne marajo in zato zahtevajo, da Nemci poprej umaknejo

K zasedenju ruskih otokov. Nemci nakladajo vojni material za ofenzivo na ruska otoka Dagö in Oesel.

svojo armado iz teh krajev, da se vrnejo nazaj begunci in vojaki, in potem šele naj ves narod glasuje, kam da se odloči. — Tudi naš minister za vnanje zadeve je zastopal to stališče in zato se je nadejati, da končno vendar le tudi Prusi to sprevidijo

K zasedenju ruskih otokov. Nemške naskakovalne čete se vkrcavajo na prevozno ladjo v svrhu okupiranja otokov Dagö in Oesel.

in z Rusi sklenejo vsem toliko zaželjeni mir. — Naš zastopnik se pogaja tudi z Ukrajinci, kjer so v gospodarskem oziru že precej na čistem. To bi bilo za nas dobro, ker je Ukrajina prava zakladnica

za žito in bi bili pri nas vsaj najhujšega obvarovani, ako bi iz Ukrajine dobivali kaj žita. Vendar je zmed na Ruskem toliko, da vsaki dan moramo biti pripravljeni na kako neprijetno iznenadenje. Tako so se sedaj oglasili v Brest-Litovskem iz Kijeva zastopniki Ukrajincev, ki pravijo, da dosedanji odposlanci zastopajo le mesta in trgovino, ne pa kmeta in delavca. Zato zahtevajo, da se tudi ti udeležujejo mirovnih pogajanj. — Bitke pa se še vedno vrše med boljševiki in Ukrajinci; gre za mejo nove Ukrajine. Rusi so Ukrajincem priznali samostojnost, ti pa zahtevajo zase vse one kraje, kjer je ukrajinski narod v večini. Rusi se pa temu upirajo, ker so to najrodovitnejši kraji cele Rusije in se takim deželam nikdo sam in rad ne odpove.

Razno.**Trije bratje.**

Živel je pobožen mož, ki je čutil, da se mu bliža smrt; poklical je k sebi svoje tri sinove in jih prosil, naj se ne prepirajo med seboj in naj ne prisegajo, če niso prisiljeni v to; on sam ni prisegel nikdar, svoj živ dan ne.

Ko je stari umrl, je zapustil vrt za zelenjavo, ki so ga morali bratje stražiti pred tatovi. V prvi noči je spal v vrtu starejši sin. Tu je prišel k njemu Elija, prerok, in ga vprašal: Kaj ti ugaja, moj sin. Bi rad postal pismen, imel mnogo denarja ali poročil lepo žensko? Sin je odgovoril: Bogastva bi rad. Elija mu je podaril čudežen novc, po katerem je prišel do ogromnega bogastva.

V drugi noči je spal v vrtu srednji sin in Elija mu je zastavil istotako tri vprašanja. Fant je odgovoril: Posvetil se bom učenju. Elija mu je dal knjigo, po kateri se je naučil vsega.

V tretji noči je spal v vrtu najmlajši sin in Elija ga je vprašal, kaj mu poželi srce. On mu odgovori: Imel bi rad lepo ženo. Elija mu odgovori: Če je tako, potovati moraš z menoj

daleč, daleč. In oba sta se napotila na pot. Zvečer sta krenila h krčmarju, ki je bil hudobnež. Tu je slišal Elija kokoši in race govoriti med seboj: Kaj neki je zakrivil ta ubogi deček, da bo dobil našega gospodarja hčer za ženo?

Ko je Elija to čul, je spoznal pomen besedi in šel z dečkom dalje.

V naslednji noči sta krenila v neko drugo hišo, in zopet je slišal Elija kokoši in race govoriti med seboj: Kaj se je deček pregrešil, da mora vzeti krčmarjevo hčer? Saj so vsi brezbožni. Elija se je dvignil z dečkom zgodaj in šla sta dalje.

V tretji noči sta prišla v hišo, katere gospodar je imel lepo hčer. Tudi tu je slišal

Ločili so se in šli vsak na svoj prostor. Vsako dejanje pa je kakor seme, ki kali, dobro ali slabo, kakor je pač bilo dejanje. Drugi dan se je približal tovariš novinec našemu vojaku in ga nagovori: »Ti veruješ v Boga?« — »Seveda. In ti?« — »Jaz? — Ne. Mene ni učil nikdo, da bi veroval in upal.« — »Od kod si, prijatelj?« — »Iz Pariza.« — »In kaj si delal dozdej?« — »Vezal sem lonce.«

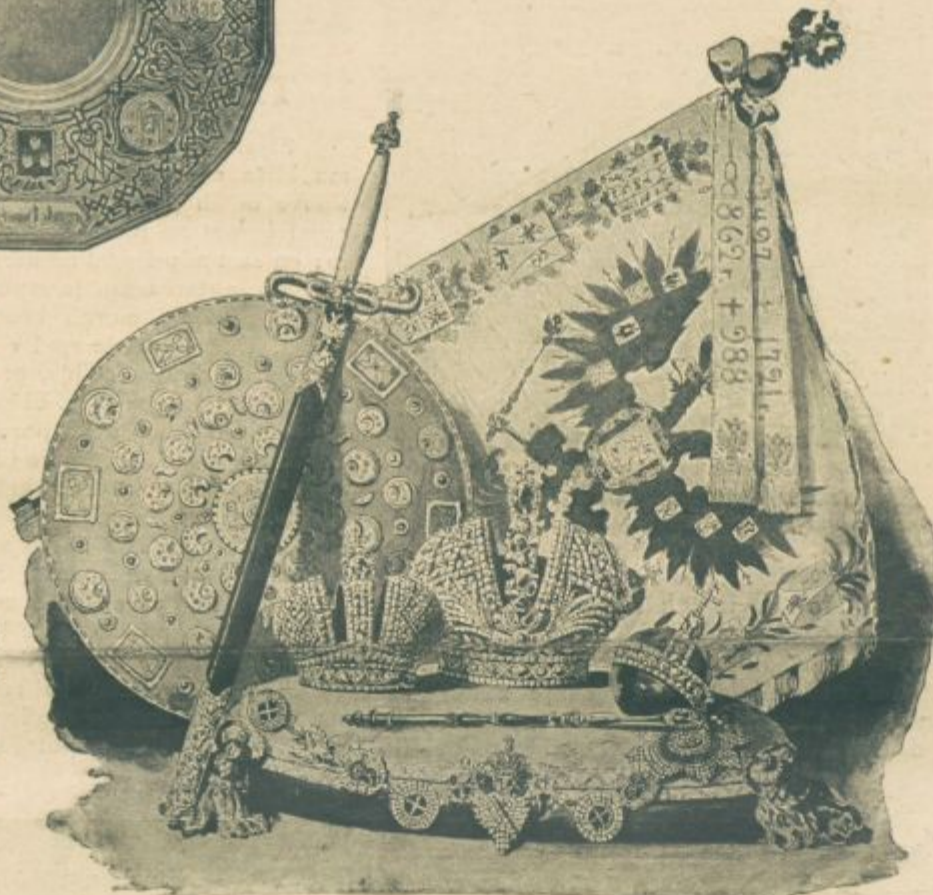
Povedal mu je, da ni obiskoval nikdar verskega pouka in da ni bil še pri prvem sv. obhajilu. Naš novinec se je ponudil, da podučí nevednega tovariša. Kmalu je stopil ta ves srečen h Gospodovi mizi. Ko je doslužil vojaščino, je vezal zopet lonce, pri tem delu pa je opravljal še drugo duhovno delo: govoril je z ljudmi o Bogu in veri. Pridobival je dečke s pripovedovanjem mičnih pravljic, potem jih je učil moliti. Nikdar ni zašel v gostilno, pač

Krožnik za kruh s soljo v pozdrav gosta po slovan-skem običaju.

Vladarske insignije ruskih carjev

— edine pričre nekdanje slave.

Elija kokoši in gosi. Govorile pa so: Gotovo je zaslužil mladenič, ko bo dobil tako lepo in bogaboječo ženo. Zjutraj je vstal Elija zgodaj, združil je oba in praznovali so svatbo. Mladi par se je vrnil vesel domov.

Vse to je dodelil Bog mladeniču, ker je čuval zapoved svojega očeta.

Veren vojak. Pred nekaj leti je moral mladenič iz Orleansa na Francoskem k vojakom. Kakor ga je učila mati doma, tako je pokleknil tudi v vojašnici ob postelji, se prekrizal in molil. To je bilo šuma pri tovariših, ki so bili povečini brezverci. Obstopili so dobrega mladeniča in se norčevali iz njega. On pa je mirno molil naprej. Tretji večer se je pa obrnil, ko je odmolil, k tovarišem in jim rekel: »Danes je tretji dan, da se norčujete iz mene, ker izpolnjam dolžnost stvari do Stvarnika. Čas je, da vam povem, kaj mislim jaz o vas. Vi ste seme, ne močje! Štiriindvajset se vas postavi napram enemu. Ne bojim se vas. Jaz verujem v Boga, molim ga, povzdigujem dušo k Njemu! Zdi se mi, da ne razumete, kaj je to. Vaše življenje je podobno življenju vaših konj, ki žro, kadar dobe krmo, gredo, kamor jih vodite, in nimajo ne smisla ne razuma za kaj višjega.«

Zasramovalci vernega vojaka so obmolknili. Najpoštenejši med njimi je rekel celo: »Ti imaš prav, vsakdo naj dela po svojem.«

pa je hodil redno k maši. Bil je navadno edini vernik, ki se je potrudil v cerkev, a to ga ni motilo, on je pač izpolnjeval svojo dolžnost.

Nekega dne je dobil orleanski škof pismo od piskroveza, ki je bil nekdanj pridelen topničarjem v Orleansu in je bil prejel iz škofovih rok prvič sveto Telo, naše rešenje. Piskrovez je pisal: »Skoraj da si ne upam misliti te predrzne misli, da bi me klical Gospod v svojo službo, a moj spovednik mi pravi, da sem poklican v duhovski stan. Kaka sreča zame, če bi bilo to res! Vi me poznate, Prezvizišeni, bi li sprejeli bednega piskroveza med učence Gospodove?«

Že več let je, kar deluje nekdanji piskrovez kot vnet duhoven. In kdo je bil povod, da je postal piskrovez umen in goreč kristjan? Verni kmečki mladenič, verni vojak, ki se ni sramoval poklekati in moliti med nevernimi tovariši. — Koliko dobrega naredi torej pogumen vojak, ki ni brez strahu samo pred sovražnikom, ki ima pogum, da nastopi tudi napram svojim tovarišem za svoje versko prepričanje.

Vojna draginja l. 1763. Letopisec mesta Hanover je tožil v svojih beležkah, kako se je v letih vojne vse podražilo. Bilo je to

Framydol je sredstvo, ki pomilja rast las tako, da rdeči, svetli in osiveli lasje ter brada dobijo trajno temno barvo. — 1 steklenica s poštnino K 2.70.

Rudylol je rožna voda, ki naredi blede lica nežno rdeča. Učinkuje čudovito. — 1 steklenica s poštn. K 2.45 (povzete 55 vin. več.)

Naroča se pri:

IVAN GRÖLICH, drogerija pri angela, BRNO št. 395, Moravsko.

v sedemletni vojni, ko sta se borila Marija Terezija in Friderik II. Cene, ki jih navaja letopisec, so res izredno visoke, ker je treba pomisliti, da je bil vreden tedaj tolar trikrat toliko, kakor zdaj. Naznačene cene so: 1 mera premoča 2 tolarja in 12 grošev, 1 mera pšenice 2 tolarja 12 grošev. Ista mera soli je imela tudi isto ceno. Funt slanine je stal 12 grošev, funt masla ravno toliko, funt ovsa 9 grošev, eno pišče 18 grošev, star petelin 15 grošev, funt govedine ali teletine 5 grošev. Letopisec pravi, da je vzrok draginje pomanjkanje dovoza. Konje in vozove je pobrala vojska, mnogo voznikov se vrne domov brez blaga. Mestni svet si je moral kupiti konje, da zadostuje mestu naloženim voznjam. Ker se je vršilo večkrat novačenje, so pobrali skoraj vso moško mladino iz mesta in vasi. Kmet je prišel ob sinove in hlapce, deklice opravljajo moška dela in dobivajo zato dvojno plačo. V vojsko so pobrali celo črednike in vasi so morale pasti same svojo živino. Mnogo obrtnih pomagačev je zapustilo svojo meštirjo in se je zapisalo v vojake. Izmamili so jih tovariši, ki so se vračali iz vojne, in pohlep po vojnem plenu.

Zmes.

Cesta, na kateri vedno denar leži, se imenuje — delo. —

Ako nedolžnost svariš z vzgledi, jo pohujšuješ. —

Knjiga življenja je za mnoge ljudi pisana — nečitljivo.

Tudi zmot ne preziraj, ker ti kažejo pot do resnice. —

Kdor je bil previden pri volitvi staršev, mu je dovoljena v življenju marsikatera — neprevidnost.

Življenje je jed, katero največ ljudi preveč osoli.

Odlikovanja predstojnikov so večidel dokaz zaslug podložnikov.

Pred sodiščem.

Sodnik obtožencu: Čemu vendar lažete, saj imate zato svojega zagovornika! —

Tiska in izdaja Katoliška tiskarna v Ljubljani
Odgovorni urednik Josip Klovár.

Pomagaj, kdor more! Slon kot reklama za podpisovanje nemškega vojnega posojila v Berlinu.